

Gurba, Jan

Pamięci prof. Eduarda A. Bałaguri
("Carpatica - Karpatika", vyp. 13: 2001;
15: 2002; 31: 2004. Užgorod) : [recenzja]

Archeologia Polski Środkowowschodniej 8, 408-409

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JAN GURBA

PAMIĘCI PROF. EDUARDA A. BAŁAGURI
(„CARPATIC – KARPATIKA”, VYP. 13: 2001; 15: 2002; 31: 2004. UŽGOROD)

Ze znacznym opóźnieniem poznaliśmy zawartość trzech – poświęconych prof. Eduardowi Bałaguri – tomów „Carpatica – Karpatika”, czasopisma o charakterze międzynarodowym, wydawanego przez Instytut Karpatoznawstwa Uniwersytetu Użgorodzkiego. „Dziś mało kto pamięta, że Instytut Karpatoznawstwa – pisze w przedmowie do 15 tomu prof. Mykoła Begeś, dzisiejszy dyrektor Instytutu – został właściwie utworzony na bazie pracowni archeologicznej, powołanej przez znanych archeologów ukraińskich, doktorów nauk historycznych, profesorów Eduarda Bałaguri i [jego ucznia] Wiaczesława Kotigoroško”¹.

Już piąty tom przygotowanej przez nich „Karpatiki” (1998) w całości obejmował tematykę archeologii oraz historii starożytnej i wczesnośredniowiecznej², jak i tomy 13, 15 i 31, które poświęcone zostały „ojcu archeologii zakarpackiej”³ – prof. Eduardowi Bałaguri. Pozostałe, jedno jak i wielotematyczne, często także zawierają prace o tej problematyce.

Tom 13 (2001), wydany i wręczony mi z okazji 70. rocznicy urodzin⁴, zawiera 32 artykuły trzydziestu sześciu autorów oraz bibliografię jego prac zestawioną przez I. Prochnienkę⁵. Tom 15 (2002) mieści 19 referatów i komunikatów przedstawionych 24-26 września 2001 r. w Użgorodzie przez dwudziestu trzech autorów na konferencji międzynarodowej, zorganizowanej z tej

samej okazji⁶. W tomie 31 (2004), który poświęcony został pamięci Profesora, zmarłego 26 stycznia 2004 r.⁷, znajduje się 27 artykułów trzydziestu siedmiu autorów⁸. Swoje wspomnienia o Profesorze Redaktor tomu kończy: „to straszny termin »zbiór prac pośmiertny« [poświęcony pamięci – JG], ale od rzeczywistości się nie ucieknie. Jego nie ma i już nie będzie. Zostanie o nim pamięć, którą w jakimś to stopniu przywołali autorzy artykułów i publikacji zamieszczonych w tym tomie”.

W tych trzech tomach o tematyce archeologii oraz historii starożytnej i wczesnośredniowiecznej uczestniczyło łącznie 67 autorów: 27 z Ukrainy, 15 z Mołdowy, 1 z Rosji, 7 z Rumunii, 13 ze Słowacji i 4 z Węgier. We wszystkich tomach, oprócz redaktora W. Kotigoroško, znawcy okresu lateńskiego i rzymskiego, swe prace zamieścili: J. Jarowoj z Tyraspola, badacz eneolitu Mołdowy, W. Wancugow z Odessy, specjalista kultury biełozierskiej, J. Nikulicia i A. Zakoci, zajmujący się problematyką Geto-Daków, I. Zambor z Użgorodu, specjalista okresu przedrzymskiego i rzymskiego, L. Mihok z Koszyc, współautor artykułów (łącznie siedmiu) z wynikami badań metalurgicznych ze Słowacji i Ukrainy Zachodniej oraz I. Prochnenko z Użgorodu, autor wspomnianej bibliografii publikacji E. Bałaguriego. Tematyka prac obejmuje, zgodnie z tytułem serii, wyniki badań z prawie całego obszaru Karpat i krain przyległych – Słowacji, północnych Węgier, Ukrainy (zwłaszcza Zakarpackiej) i Mołdowy, w ramach czasowych od paleolitu środkowego po koniec średniowiecza.

¹ M. Begeś, *Peredmova*, „Carpatica – Karpatika”, vip. 15: 2002, s. 3-4.

² *Starožitnosti Verhn’ogo Potissâ ta sumižnih regioniv*, E. A. Bałaguri, V. G. Kotigoroško red., „Carpatica – Karpatika”, vip. 5: 1998.

³ V. G. Kotigoroško, *Otec zakarpatskoj arheologii*, „Carpatica – Karpatika”, vip. 13: 2001, s. 3-4; L. Gladkova, *Vospominaniâ v ũbiley*, tamże, s. 5-6.

⁴ *Davnâ istoriâ Ukraïni i sumižnih regioniv. Ŭbilejni zbirnik na čest’ 70-riččâ vid dnâ narožennâ profesora Eduarda Al’bertoviča Balaguri*, V. G. Kotigoroško red., „Carpatica – Karpatika”, vip. 13: 2001; O. Bandrivs’kij, *Do 70-riččâ profesora Eduarda Al’bertoviča Balaguri*, „Arheologični doslidžennâ L’vivs’kogo universitetu”, vip. 5: 2005, s. 397-407.

⁵ I. A. Prochnenko: *Eduard Al’bertovič Bałaguri. Bibliografični Pokažčik*, „Carpatica – Karpatika”, vip. 13, s. 257-276.

⁶ *Karpati v davninu. Materiali mižnarodnogo simposiumu*, V. G. Kotigoroško red., „Carpatica – Karpatika”, vip. 15: 2002.

⁷ [V. G. Kotigoroško], *Pamât’*, „Carpatica – Karpatika”, vip. 31: 2004, s. 4; S. Berezans’ka, I. Černâkov, *Spogad pro Eduarda Al’bertoviča Balaguri*, „Arheologii”, 2004, N° 2, s. 163-164; J. Gurba, J. Malejew: *Eduard A. Bałaguri (1931-2004)*, „Archeologia Polski Środkowowschodniej” t. 7: 2005, s. 319-320.

⁸ *Davnâ istoriâ Karpato-Dunajs’kogo arealu ta sumižnih regioniv*, V. G. Kotigoroško red., „Carpatica – Karpatika” vip. 31: 2004.

Trzy tomy „Karpatiki” i udział w zespołach autor-
skich przedstawicieli wielu ośrodków badawczych, do-
bitnie świadczą o szerokim zainteresowaniu badaczy
archeologią Karpat⁹, ale też przede wszystkim o wyso-

kiej randze zmarłego Profesora nie tylko w nauce ukra-
ińskiej, ale i w środowisku archeologii europejskiej¹⁰.

⁹ Por. A. Ż. [Żaki], *O archeologii karpackiej. Prenotacje redakcyjne*,
„Acta Archaologica Carpatica”, t. 1958, s. 3-7 [właśc. 3-29].

¹⁰ Tom 33 (*Davnina i sučasnist'*, V. G. Kotigoroško red., 2005)
poświęcony prawie w całości tematyce archeologii oraz historii
starożytnej i średniowiecznej, od późnej epoki brązu po wiek XIII
(tu też znajdziemy prace wspomnianych już W. G. Kotigoroški,
I. Prochimienki, W. Wanczugowa i I. Zombora), zawiera też dwa
artykuły na temat zagadnień politycznych i wyznaniowych współ-
czesnej niepodległej Ukrainy.

Doc. dr Jan Gurba
Ul. M. Curi-Skłodowskiej 58 m. 2
20-029 Lubin